

Barbara Zehnpfennig, *Adolf Hitler : Mein Kampf. Weltanschauung und Programm – Studienkommentar*

UTB, Stuttgart 2011

280 S. ; 19 cm

ISBN, 978–3–8252–3469–0

Дуга контроверза око памфлета *Mein Kampf*

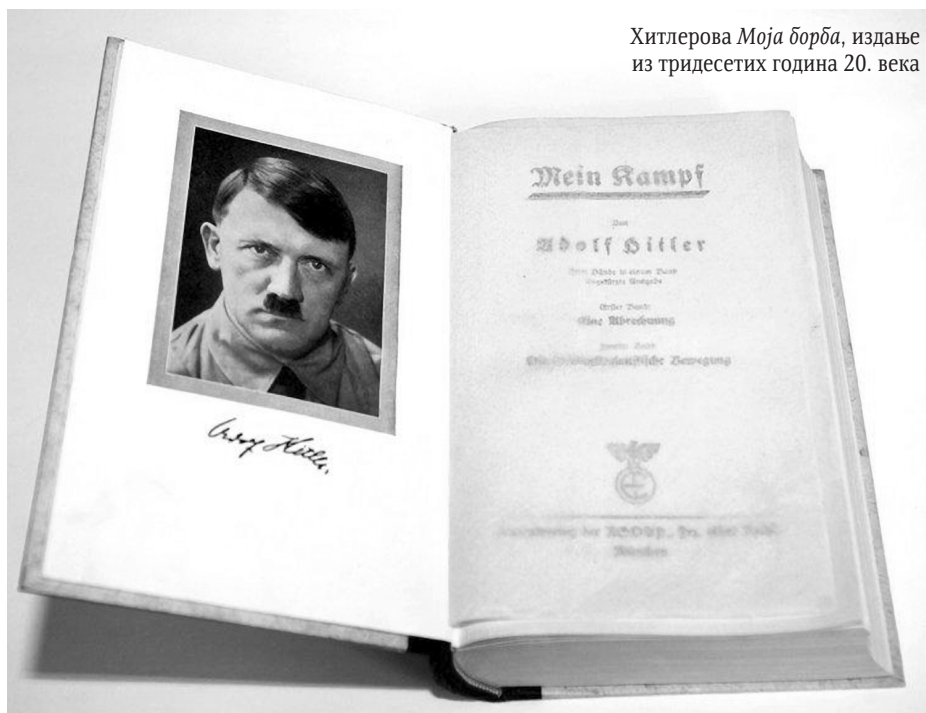
Ове, 2015. године истичу ауторска права за Хитлеров памфлет *Mein Kampf* (Моја борба), чије је прештампавање/репродукција и колпортажа досад била ефективно сузбијана. Сада су министри правде немачких покрајина одлучили: књига се ни после истека рока ауторског права, не сме штампати и ширити. Овим је достигнут привремени крај једне дуге дебате: ширење Хитлеровог памфлета *Mein Kampf* мора остати забрањено и после 2015. године.

Од новембра 1923. г. до децембра 1924. г. Адолф Хитлер се налазио у заточеништву у Ландсбергу на Леху због политичког недела „велеиздаје“. За време свог заточеништва он је радио на своме памфлету *Mein Kampf*. Пријем те књиге била је и остала спорна тема над којом су се многа копља омила и пера укрштала. Католичка академија у Баварској је 25. јуна 2014. г. организовала разговор неколико стручњака за питања критичког прилаза Хитлеровом погледу на свет и ње-

говом политичком програму који је изазвао непојамну несрећу читавом човечанству. У овом разговору се настојало да се осветле најпре позадина јавне контроверзе, потом и циљеви и проблеми критичких коментара једног научног издања, које припрема тим најпозванијих специјалиста при Институту за савремену историју (Institut für Zeitgeschichte) у Минхену.

Сходно мишљењу Барбаре Ценпфенинг, професорке политичке теорије на Универзитету у Пасауу, немогуће је седамдесет година након Хитлерове смрти овај спис држати на индексу забрањених књига. Она вели да таквак акт није посебно мудар, јер

Хитлерова *Моја борба*, издање из тридесетих година 20. века

би грађанима требало да буде дозвољено да читају и сами се увере шта је била Хитлерова интенција и мотивација. Ко се књизи буде предметно приближавао, много ће му се отворити. Баварско министарство финансија поседује издавачко право на овај памфлет, које је некада припадало издавачу Eher-Verlag од кога су националсоцијалисти наследили то издавачко право.

„Данас се зна какав је злочин Хитлер починио, те је несхватљиво да се његово мишљење до данас неозбиљно узима“, вели професорка Ценпфенинг, чији је хабилитациони спис који је недавно објављен посвећен овом памфлету.

Након неуспелог пуча од 9. новембра 1923. г., Хитлер је осуђен за дело велеиздаје на петогодишњу казну заточеништва у Ландсбергу на Леху. Он је на тој катарзи провео само 9 месеци. Комфоран живот у казамату му је омогућио да отпочне са писањем својих аутобиографских сећања и излагања својих политичких назора. Први део књиге је настао уз асистенцију Рудолфа Хеса и Емила Мориса, којима је Хитлер диктирао пасаже манускрипта, а они их укупавали на писаћој машини. Овај манускрипт носи наслов „Моја борба. Обрачун“, а други део, који је настао након отпуштања са робије, у Оберсалцбергу, носи

поднаслов „Националсоцијалистички покрет“.

То што је *Mein Kampf* постао мит, заслуга је пре свеprisутности ове књиге у политичком, културном и фамилијарном животу националсоцијалиста. Већ је 1933. г. ова књига била публикована у више издања, а посебно након Хитлеровог *Machtergreifung* (насилног преузимања власти) она је постала *bestseller* који је при најразличитим поводима поклањан грађанима. До 1939. године овај памфлет је досегао тираж од 5,5 милиона примерака, а 1943. г. је та цифра бројала већ 10 милиона. Почев од 1936. г. ова омиозна књига је уручивана сваком брачном пару при склапању брака као лични примерак. Сумња се да је уопште била читана.

Научна испитивања дела *Mein Kampf* су до данас ретко настајала, пре свега из два разлога. Испитивање његових културно-историјских корена би значило и њихово вредновање и/или релативизовање, а с друге стране би се то могло видети и са подозрењем тумачити као прикривени апологетички подухват.

Барбара Ценпфенинг је пак ушла свесно у тај ризик. Ауторка је објавила књигу о Хитлеровом спису *Моја борба* – Barbara Zehnppennig: *Adolf Hitler: Mein Kampf. Weltanschauung und Programm – Studienkommentar*, UTB, Stuttgart 2011. – која је 2006. г.

најпре била објављена код угледног минхенског издавача Verlagshaus Wilhelm Fink. Ауторка констатује тематски диспаратне слојеве идеја који стоје један са другим у противречностима. Мисли су конфузне, а стилистички слаби елаборати само сведоче о монистички заснованом темељу мисаоног здања које је мотивациони фундамент Хитлеровог спољно-политичког и унутрашње-политичког програма.

Ценпфенинг схвата своју студију као аналитички коментар, па се отуда доследно држи ауторове структуре књиге, чији политички пут она детаљно описује. Релативно се брзо може стећи утисак да је *Mein Kampf* хомогени програмски текст. У њему су рефлектовани цитати Шопенхауера и Ничеа. Ауторка изоставља оне пасусе у којима Хитлер расправља о уметности и уметницима у које је и себе бројао. Ценпфенинг се није латила паралелне анализе различитих издања ове књиге која су једна од других одступала. Таква би анализа била једнако занимљива као и увид у путеве њене рецепције. Но и мимо тих дефицита, књига Барбаре Ценпфенинг је драгоцен допринос демитологизовању, односно разумевању генетичког контекста бизарних политичких идеја овог најозлоглашенијег диктатора у историји модерног човечанства.

Зоран Андрић